

Zsolt BOGDÁN

Roxana Croitoru: *În stagiunea trecută, regizorul Andrei Șerban a dorit mult să lucreze cu tine, în colaborare, la Teatrul Național din Cluj. Nu s-a materializat acea colaborare dar acum joci în „Unchiul Vanea” un rol foarte important, doctorul Astrov. Spune-mi ce înseamnă pentru tine, care ai mai jucat un rol de referință din Cehov, e vorba de Lopahin din „Livada de vișini”, în regia regretatului Vlad Mugur. Ce înseamnă pentru tine reîntâlnirea cu Cehov și întâlnirea cu unul dintre cei mai importanți regizori români?*

Bogdán Zsolt: Nu pot să spun ce înseamnă. A fost o chemare. O schimbare. De fapt în fața fiecărui rol simt același lucru, dar poate acum e ceva mai special. E vorba de un rol foarte mare și foarte greu de jucat.

R.C.: *În primul rând, felul în care e citită piesa, e altfel decât ne-am obișnuit noi cu Cehov. E un spectacol foarte solicitant și din punct de vedere fizic: odată, pentru că acoperiți un spațiu de joc imens, fiind vorba de sala de spectacole și de scenă, iar în scenă aproape că nu rămâne niciun unghi neexplorat. Decorul vostru e aproape tot teatrul. Spune-mi cum te-ai apropiat tu de acest personaj, pe care, în mod obișnuit, în spectacolele cu „Unchiul Vanea”, îl vezi ca un om foarte inteligent, dar și foarte dezamăgit de viață.*

B.Zs.: ... când sunt împreună cu colegii mei într-o formă bună și am șansa întâlnirii cu un mare regizor și cu un rol important, de la prima repetiție până la premieră mă transform pas cu pas. Parcă aș fi Frankenstein. Gesturile, sentimentele pe care le joc pe scenă mă urmăresc și devin ale mele și în viața privată. Mă costă mult, e o transformare dureroasă până înving toate obstacolele și ajung în premieră. De această dată, cred că a fost mai dureros ca oricând. Cred că m-am apropiat de personaj.

R.C.: *Personajul tău, doctorul Astrov, așa cum l-ai gândit, cum l-ai făcut, cum l-ai vrut și Andrei Șerban, ca unul care se zbate în situații limită, creează momente extraordinar de adevărate. Scena beției ai făcut-o magistral. Un om care crede că și-a pierdut sentimentele și că viața lui s-a irosit. Rămâne doar pădurea, e singura lui bucurie. Felul în care te balansezi acolo, deasupra abisului, pe pasarelă, apoi cobori și apuci scândura, încerci să te agăți de ceva, de ceva solid, să te regăsești.*

B.Zs.: Eu cred că, fără falsă modestie, am și eu o parte a mea în procesul de creație al acestui personaj – ca și celelalte personaje și acesta a fost creat de Andrei Șerban cu trupul, cu sângele meu. Este conceptul lui. Singur nu puteam. A fost o întâlnire fericită, într-un ceas bun.

R.C.: *A trebuit tot timpul să ai o atenție distributivă, pentru că, de exemplu, în actul I, spui monologul în picioare, pe marginea strâmtă a lojilor, ori panta aceea este foarte înclinată. Nu poți să fii numai cu trăirea ta, fără să fii atent și unde pășești, pentru că poți să te prăbușești în orice secundă. Și acea distanțare dintre voi, fiecare fiind plasat în alt loc al sălii, nu v-a creat momente dificile?*

B.Zs.: De foarte multe ori, dar ne-a ajutat Andrei Șerban, prin exercițiile zilnice, pe care le făceam împreună, înainte de fiecare repetiție. La monologul de pe scară, din cauza fricii, la unele repetiții și la unele spectacole mi-au scăpat anumite replici. Pentru că nu pot să spun că nu mi-e frică. Când sunt în mijlocul acțiunii, nu mă gândesc și mă ajută foarte mult exercițiul și-mi scot din minte sentimentul fricii. Acum două luni am căzut de pe cal, dar m-am urcat repede, din nou, pe cal. Mi-a fost frică de accident. În aceste clipe, numai Dumnezeu te ajută, ești în mâinile lui. E o luptă între rațiune și frică în care nu mai ești o ființă normală, devii anormal. E o nebunie acolo. N-ar trebui să fie așa.

R.C.: *Este interesantă relația pe care o stabiliți voi cu publicul. Îl includeți în spectacol, îl luați ca martor. Multe replici și multe monologuri sunt spuse cu privirea ațintită drept în ochii spectatorului. La finalul scenei de beție, pătrunzi printre spectatori, îi acuzi pe spectatori, îi iei de martori. E un moment foarte tensionat și agresiv și se transmite foarte puternic.*

B.Zs.: Pentru mine acest monolog e punctul cel mai vulnerabil al acestui spectacol. Pentru că e greu. Mi-a fost într-un fel frică. Mie nu-mi place să agresez oamenii, cu atât mai puțin publicul pe scenă. Mi se pare un lucru gratuit. E foarte ușor să urlu, să-i agresez, să-i scuipe în față. E mult mai greu să transmiți dintr-o propoziție, nuanțele fine, cu două-trei conotații, decât să urlu. Dar, până la urmă, Andrei Șerban a avut dreptate. M-a împins în chestia asta și câteodată îmi iese, altădată nu. Acolo contează foarte mult starea de amărăciune a unui om, care poate uneori să fie inuman, care devine labil. Labilitatea acestui om, care seamănă cu mine, iese la iveală prin agresivitate. Mi se întâmplă să mă folosesc pe scenă de lucruri apropiate, le am în buzunar – în buzunarul de la spate – și pe care în viața de toate zilele le scot rar la iveală. Pentru că sunt eu. Dacă nu sunt eu, pot să mă pun în ghilimele și pot să arăt lucrurile mult mai ușor, pentru că eul meu rămâne ascuns, nimeni nu știe cum sunt eu. E dureros pentru mine să accept, să mă arăt așa cu totul. De aceea a fost pauza aceea mare la început, pentru că m-am confruntat cu mai multe lucruri în legătură cu eul meu. Mi-am pus întrebări: ce fac eu?, ce reprezintă eu în ceea ce fac, unde greșesc continuu și, poate, unde mă împiedic? Și asta se referă nu numai la personaj, ci și la actor. Între actor și personaj se produce o legătură puternică ca o osmoză. Personajul are efect asupra mea și nu se știe unde îi sunt rădăcinile. Totul depinde foarte mult de spiritul interpretului dar și de matcă, de regizor.

R.C.: *Andrei Șerban dă coordonate cu totul neașteptate personajelor, dar se bazează pe autor și se bazează pe voi interpreții. Această scenă, care spui că ți-a creat atâtea probleme, încheie foarte frumos scena beției, pentru că se termină la intensitatea cu care începe. E foarte puternică. Îl crezi pe Astrov de la început până la sfârșit.*

B.Zs.: Nu am crezut niciodată că trebuie să agresez spectatorul. Mă feream de asta, voiam dinadins să mă împotrivesc, ca un om, care are în el, un punct el vulnerabil. Și nici n-am crezut că publicul nu va reacționa, că nu va respinge agresivitatea. Dar dimpotrivă, ei primesc momentul și absorb emoția ca o sugativă. Această bombă de emoție e absorbită.

R.C.: *Acest mod de a face teatru, de a forța limitele posibilului, te-a convins să crezi că ar fi benefic pentru voi să mai lucrați cu regizorul Andrei Șerban? Credeți că e o experiență care v-a marcat și care poate fi dusă mai departe?*

B.Zs.: A fost o experiență care ne-a lipsit. Era nevoie de ea. E un regizor care are un ochi ca un bisturiu, de laser, care îți spune exact cine și ce ești, ce defect ai. Ceea ce nu s-a mai întâmplat în Teatrul Maghiar. Toți spun că suntem o trupă foarte bună. S-ar putea să fie adevărat, dar noi nu trebuie să știm asta. Dacă acceptăm că suntem foarte buni, trebuie să o știm pe undeva, dar să nu apară la suprafață. Ne-a spus fiecăruia în parte, cine ce defect are. Și ne-a șlefuit. Or, șlefuirea e foarte dureroasă. Și pe toți ne-a șlefuit, fără deosebire de sex și de naționalitate și de vârstă și de ierarhia noastră. Ne-a șlefuit, ne-a cioplit și ne-a disecat. Câteodată, cu sânge, da, a curs și sânge, râuri de sentimente inutile. Dar a fost foarte benefică această experiență. Am învățat foarte mult. Și a fost și durere, foarte multă durere, pentru că nu se poate face nimic fără sacrificiu. Și sacrificiul nu e întotdeauna ceea ce crezi tu că e sacrificiu. Au fost exercițiile, ceea ce ne-a spus

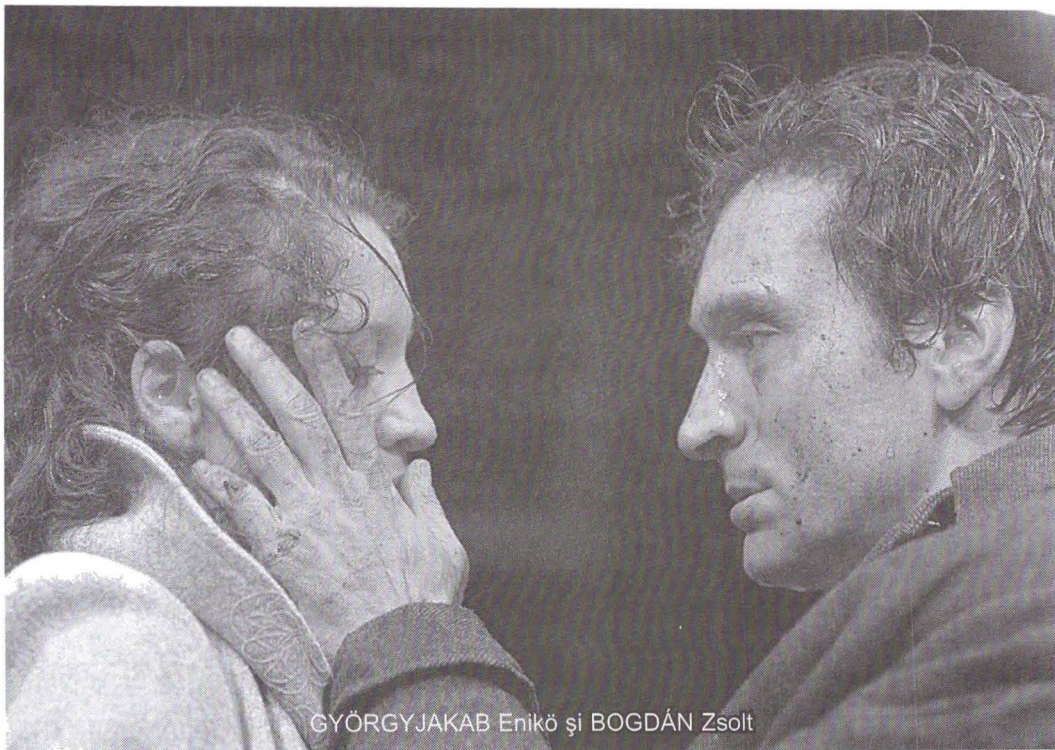

HATHÁZI András și BOGDÁN Zsolt

Andrei despre teatru. Ceea ce nu mi-a plăcut e că ne-a spus toate astea la urmă. Or, nu mai puteam să fac sau să schimb prea mult. Ca și cum ai cere unui occidental să lucreze potrivit metodei Jo Ha Kyu, după ce s-a clădit spectacolul. Nu ai cum. Și, după spusele lui Andrei, japonezii se antrenează conform acestei metode ani și ani la rând, până ajung la perfecțiune: să nu se gândească la nimic, să facă doar pași și forma să se îmbine perfect cu conținutul. Nu se poate face peste noapte. Cine crede că îți spun acum: Jo Ha Kyu și mâine reușești Jo Ha Kyu, pentru că tu ai vrut așa, acela se înșală amarnic. Nu se poate să-ți iasă, pentru că și japonezii se antrenează zeci de ani, din generație în generație. Să crezi că ție îți iese numai așa, după o noapte, mi se pare forțat. Ar fi trebuit să facem de la început aceste exerciții și să construim pe baza acestui exercițiu. Dar am învățat foarte mult, a fost un experiment pentru mine și pentru toată lumea. Era de multă vreme în noi setea, dorința puternică să facem teatru de artă, chiar și cu prețul durerii, pentru actor. După Vlad Mugur, nu au fost prea multe momente în care actorii să aibă o viziune asupra lucrului pe care-l fac: prost sau mai bine. Deci, experiența a fost foarte importantă, pentru că a doua oară s-ar putea să mai sărim o treaptă, rămâne de văzut. E de domeniul viitorului. A fost un moment bun în viața noastră, dureros, adevărat și să ne bucurăm că s-a întâmplat așa. Suntem foarte norocoși. Am învățat foarte mult, am lucrat cu un regizor foarte mare, cu care alții nu au șansa să se întâlnească și, ce să ne mai vaităm: am făcut un lucru bun.

R.C.: *Vreau să-mi mai spui ceva. Spectacolul are un ritm drăcesc. Ce v-a spus Andrei Șerban, cum v-a învățat să țineți acest ritm?*

B.Zs.: Baza bazelor (chiar dacă ne-a spus-o la urmă), e ritmul. Are perfectă dreptate. Totul ține de ritm. Și ne-a folosit. Mie, acum, lucrurile mi s-au limpezit.

GYÖRGYJAKAB Enikő și BOGDÁN Zsolt

Mișcare lentă, mișcare rapidă – ca respirația, inspirație, expirație – e vibrația. Aceste schimbări rapide dau o vibrație, sunt foarte aproape de viață. E foarte concentrat și nu te lasă, te prinde ritmul. Trebuie să simți. O viață întregă nu ți-ar fi de-ajuns să înveți Jo Ha Kyu. Mi s-a întâmplat să simt că ritmul cade, se descarcă, îmi scapă și atunci trebuie să urci, să tragi tare. La baza lucrurilor în mod sigur e respirația, care imprimă ritmul și e legată de bătăile inimii. Dacă ritmul e perfect, se armonizează cu ritmul cosmosului și e adevărat, trăiește. Spectacolul pulsează, trăiește.

Imola KÉZDI

Roxana Croitoru: *Kézdi Imola, ești una dintre cele mai tinere actrițe ale Teatrului Maghiar din Cluj, dar ai deja un palmares de invidiat. Ai jucat în roluri foarte importante, care au fost și foarte apreciate, dacă m-aș gândi numai la Lea din Dybuk de S. Anski sau la Marie din „Woyzeck” de G. Büchner. Ai lucrat cu regizori renumiți, din țară și străinătate, dacă ne gândim la directorul tău Tompa Gábor sau la Mihai Măniuțiu sau la David Zinder, regizorul și profesorul din Israel. Creațiile tale au fost încununuate cu nominalizări și premii în țară și în străinătate. Ai făcut și filme. Ce înseamnă pentru tine întâlnirea cu Andrei Șerban?*

Kézdi Imola: Tot ce ați spus e foarte adevărat. Am avut parte de întâlniri foarte norocoase în viața mea, cu Tompa, cu Zinder, cu Măniuțiu. Și fiecare întâlnire pe scenă a însemnat o provocare, o nouă experiență. Întâlnirea cu Andrei Șerban,